

Taflen Newyddion Rhif 1, Hydref 2009

Beth sy'n digwydd?

Er mwyn cyrraedd targedau Ewropeaidd i ddargyfeirio gwastraff pydradwy o safleoedd tirlenwi bydd angen i awdurdodau lleol gasglu a thrin gwastraff bwyd.

Treulio Anerobig (AD) yw'r broses argymhellir ar gyfer ymdrin â gwastraff bwyd. Er mwyn cyrraedd targedau tirlenwi 2012/13, bydd rhaid cael cynlluniau AD wedi eu sefydlu er mwyn delio gyda gwastraff bwyd erbyn gwanwyn 2012, neu yn fuan iawn wedi hynny.

Mae Cyngor Gwynedd wedi amlygu'r angen am gyfleuster AD i ymdrin â gwastraff bwyd a gesglir yn y sir.

Beth ydy AD?

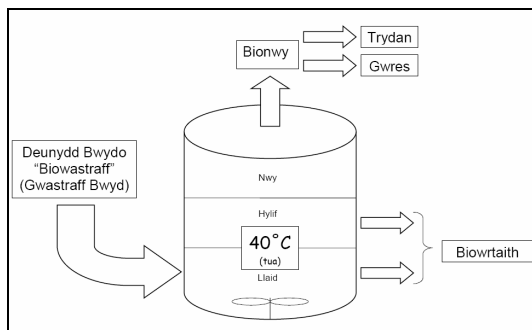
AD yw'r broses naturiol pan fydd bacteria yn torri deunyddiau organig i lawr pan nad oes aer yn bresennol, gan greu bionwy sy'n cynnwys methan.

Defnyddir AD fel ffynhonnell o ynni adnewyddadwy oherwydd bod y broses yn cynhyrchu:

- Bionwy (yn bennaf methan a charbon deuocsid) sy'n addas ar gyfer creu ynni, sydd o gymorth i gymryd lle tanwydd ffosil.
- Gweddillion solet (wedi ei dreulio) sy'n debyg i gompost, ond nid union yr un peth.
- Hylif y gellir ei ddefnyddio fel gwrtaitth.

Uchod – llun o gyfleuster AD
Isod – llun o'r cysyniad sylfaenol

Beth fyddwn ei angen?

Fyddwn angen modd i ymdrin â 10,000 i 12,000 tunnell o wastraff bwyd bob blwyddyn. Mae gwahanol fathau o dechnoleg AD ar gael, a phob un gyda manteision gwahanol. O ganlyniad, ni fyddwn yn nodi yn union pa fath

o gyfleuster AD fydd yw adeiladu, ond byddwn yn defnyddio proses 'trafodaethau cystadleuol' i drafod manylion gyda chyflenwyr o ran yr hyn sydd ganddynt i'w gynnig, a'r costau yn deillio o hynny.

Yr Achos Busnes Amlinellol

Mae'r Achos Busnes Amlinellol (ABA) yn ddogfen sy'n cael ei defnyddio i ddangos bod manteision ac anfanteision ynghlwm â'r cynllun, bod y cynllun yn ddichonadwy a bod modd ei gyflawni o fewn yr amser sydd wedi ei nodi. Mae'n declyn cynllunio a rheoli sy'n dangos i'r Cyngor a Llywodraeth y Cynulliad fod achos strategol, economaidd, masnachol, ariannol a rheolaethol i'r cynllun.

Datrysiaid Cyfeiriol

Rhaid i'r ABA gynnwys datrysiaid posib 'cyfeiriol'. Yn yr achos hwn mae cyfeiriad at adeiladu cyfleuster AD yn safle Llwyn Isaf, Clynog.

Er y cyfeiriad at safle Llwyn Isaf, nid yw hyn o reidrwydd yn golygu y bydd cyfleuster yn cael ei ddatblygu yno. Gall cynigyddion nodi gwasanaeth wedi ei leoli mewn man arall, ac fe fyddai'n hanfodol cymharu'r manteision ac anfanteision eu cynnig gyda'r datrysiaid cyfeiriol.

Y cynnig a fydd yn cael ei dderbyn fydd yr un a all gynnig gwerth gorau i'r Cyngor, yn ariannol ac amgylcheddol.

Y Rhaglen / Amserlen

Bydd yn her cyrraedd y targed o fod yn llwyr weithredol erbyn gwanwyn 2012.

Mae Gwynedd, fel nifer o awdurdodau eraill yn gweithio gyda Llywodraeth y Cynulliad i symud ymlaen gyda'r broses caffael AD. Er mwyn cydymffurfio gyda gofynion y Gymuned Ewropeaidd, mae'r bwriad i gael gwasanaeth i ymdrin â'r gwastraff bwyd wedi ei hysbysebu. Mae gan gyflenwyr hyd at ganol mis Hydref i gofrestru diddordeb i gynnig tendr.

Bydd rhestr fer o gwmnïau addas yn cael eu gwahodd i gymryd rhan mewn proses trafodaethau cystadleuol, ac yn fuan yn ystod haf 2010 bydd penderfyniad yn cael ei wneud ar y datblygiad gorau a'r cyflenwr. Bydd penderfyniad terfynol yn cael ei wneud yn ystod hydref 2010. Bydd y gwaith adeiladu yn dechrau yn gynnar yn 2011, gyda'r cyfleuster AD yn weithredol erbyn gwanwyn 2012 ar ôl cwblhau profion comisiynu.

Y Strategaeth Gyfathrebu

Mae'r Cyngor yn gwerthfawrogi pwysigrwydd cyfathrebu'n effeithiol ar faterion ar raddfa eang fel rheoli gwastraff.

Cynhyrchwyd y daflen newyddion hon fel cyflwyniad cryno i'r prosiect ac i bwrpas ei osod yn ei gyd-destun.

Beth Nesaf?

Mae'r broses trafodaethau cystadleuol gyda'r rhai sy'n cyflwyno tendr wedi ei raglennu yn gynnar yn ystod 2010. Rhagwelir bydd y penderfyniad terfynol am y cynllun yn cael ei wneud erbyn diwedd Medi 2010. Rhwng rŵan a hynny bydd y Cyngor yn rhoi gwybod i drigolion a budddeiliad eraill am ddatblygiadau'r cynllun.

Am fwy o wybodaeth neu os ydych am drafod unrhyw fater gellir cysylltu gyda'r Ddesg Gymorth Gwastraff ar (01286) 679872.